

היבטים לשוניים בפרשת בא עז

דקדוקי קריאה וטעמים בפרשת בא ובהפטרה ובראשון של בשלח

י	א	הַכְּבֹדָתִי: הדלי"ת בשוא נח. שְׁתִּי: התי"ו רפויה ומוטעמת
י	ג	לְעֹנֹת: הלמ"ד בצירי העי"ן קמוצה והנר"ן רפויה. לא לְעֹנֹת ולא לְעֹנֹת. שִׁלַּח: שי"ן פתוחה ולמ"ד דגושה ציווי פיעל, לא שִׁלַּח עבר קל
י	ו	וּמִלֹּא: הלמ"ד בשוא נע ¹ , האל"ף צריכה להישמע, לא וּמְלוּ
י	ט	בְּנִעְרֵינוּ וּבְזִקְנֵינוּ נִלְכְּדָ בְּבִינֵנוּ וּבְבִנּוֹתֵנוּ בְּצִאֲנֵנוּ וּבְבִקְרָנֵנוּ: שלושה מקרים בהם יש להקפיד על הפרדה בין תנועת השורק הסוגרת תיבה ופותחת את התיבה שלאחריה, בשלושתם טעמים משרתים מחברים ביניהם. כִּי חֲגִ-ה': טעם מרכא על תבת כִּי בלבד, אין לצרף לה את התיבה הבאה אחריה
י	יא	מִבְּקָשִׁים: הקו"ף רפויה ² ובשוא נח. וַיִּגְרֹשׁ: הטעם בגימ"ל מלעיל
י	יב	וַיַּעַל... וַיֹּאכַל: וא"ו החיבור מנוקדת בשווא נע
י	יג	וְהָ: האל"ף של שם ה' אינה נשמעת, כאילו כתוב וְדָנִי
י	יד	לֹא-הָיָה כֵּן: טעם נסוג אחור לה"א הראשונה. יְהִי-הֵן: געיה ביו"ד הראשונה ודגש חזק בכ"ף מדין דחיק
י	טז	חֲטָאתִי: החי"ת בקמץ, הטי"ת רפויה ומוטעמת. י יז חֲטָאתִי: החית בפתח, הטי"ת דגושה הטעם בתי"ו
י	יז	וְהִעֲתִירוּ: על אף הקושי, העי"ן בשווא נח וכן הדבר גם בהמשך עם שורש זה להטיותיו
י	יח	וַיְהִי חֲשֵׁךְ: הטעם נסוג לוי"ו המנוקדת בחיריק מלא. וַיִּמָּשׁ: הוא"ו בשווא נע לא בפתח, מלרע
י	יכ	הָיָה אֹזֶר: טעם מרכא נסוג אחור לה"א הראשונה
י	יב	וַיִּשְׁאַל: וא"ו החיבור בשווא נע, לשון עתיד
י	י	וְהִיתָה: מרכא בה"א כטעם משנה
י	יז	יִחְרֹץ-כָּלֵב: געיה ביו"ד
י	יח	בְּחֲרִי-אַף: הבי"ת בקמץ גדול
יב	ג	בְּעֶשֶׂר: העמדה קלה בבי"ת להדגשת הסגול המורה על מיודע. וַיִּקְחוּ: וא"ו החיבור בשווא נע, לשון עתיד
יב	ז	וַנִּתֵּן: מרכא בנר"ן כטעם משנה. הַבְּתִים: דגש בתי"ו ³ (אחד מן היוצאים מן הכלל), יש להטעים מעט את הבי"ת בגלל המונח על אף האי נוחות שבדבר
יב	יא	וְכָכָהּ: הטעם בכ"ף הראשונה מלעיל. כדי למנוע טעות סומנה זרקא בכמה חומשים גם בכ"ף
יב	יד	תִּחְגְּהוּ: החי"ת בקמץ חטוף (קטן)
יב	טו	מִיִּשְׂרָאֵל: היו"ד בחיריק ודגש חזק, אין לקרוא מיִּישְׂרָאֵל
יב	טז	לֹא-יַעֲשֶׂה ... יֹאכַל: היו"ד בצירי וגעיה אחריו המורה על העמדה שלא יישמע 'יעשה' וישונה משמעות

¹ לא הוספה כאן געיא במ"ם, כיון שהמילים על ניקודיהן וטעמיהן לקוחות מתוכנת הכתר, ושם ממעטים בציון געיות כגון זו.

² יש קלדנים/ות "מחמירים" להוסיף דגשים גם במקומות מיותרים....

³ ברור שהדגש בתי"ו אינו סוגר את ההברה במילה בְּתִים, כי הקמץ כאן הוא רחב! ואכמ"ל.

יב כא מִשְׁכּוֹ: למרות הגעיא במ"ם, השי"ן בשוא נח⁴

יב כב אֲשֶׁר-בִּסְף: מוטעם בסגול, הסמ"ך פתוחה. אֲשֶׁר בִּסְף: מוטעם באתנח, הסמך קמוצה

יב כז בְּנִגְפּוֹ: הנר"ן בקמץ קטן, גימ"ל בשווא נח ופ"ה בדגש קל

יב לז מִרְעַמְסָה: רי"ש פתוחה והעי"ן בשוא נח

יב לט כִּי לֹא חֲמִץ: תיבות כִּי ו- לֹא במונח, אין לקראתן כאילו הן מוקפות. לְהִתְמַהֵּמֶה: כל אותיות הה"א מבוטאות. הה"א האמצעית, נקראת כמפיק בסוף מילה. הה"א האחרונה בפתח גנובה, (אל"ף בקרב האשכנזים, יו"ד לפי עדות המזרח), כלומר, הפתח לפני הה"א המופקת: אָה או יָה

יב מא יִצְאָו: מרכא ביר"ד כטעם משנה

יב מג-מה מט לֹא-יֹאכֵל בּוֹ: טעם נסוג אחור ליר"ד

יב מח וַעֲשֵׂה פֶסַח: טעם נסוג אחור לעי"ן

יג ה לָתֵת לָךְ: טעם נסוג אחור ללמ"ד

הפסרת בא ירמיה מו:

יג אֶל-יִרְמְיָהוּ: על אף המנהג הרווח לקרוא את המ"ם בחירק, יש לבטא שווא נע מתחת למ"ם והיר"ד

אחריה קמוצה⁵. לְבֹא: הלמ"ד בקמ"ץ. נְבוּכַדְרֶאצַּר⁶: געיה בב"ת ובמלרע

יח בְּהָרִים: העמדה קלה בב"ת המנוקדת בסגול (ראה לעיל יב ג 'בעשור'). וְכִכְרֵמַל: על אף הקושי, הכ"ף הראשונה בשוא נח

יט לְשִׁמָּה: מלשון שממה, שי"ן בפתח ויש להקפיד על דגש חזק במ"ם, מלרע

כג כָּרְתוּ: הכ"ף בקמץ רחב והר"ש אחריה בשווא נע⁷. יַעֲרָה: העי"ן בשווא נח. רְבּוֹ: מילה זו היא מלרע בכל המקרא

כה הִנְנִי: על אף הקושי, נר"ן ראשונה בשווא נח, כן הדבר גם בהמשך פס' כז

ראשון של בשלח

יג יח: וַיָּסֹב: במלרע

יג יט וְהַעֲלִיתֶם: העמדה בה"א למנוע הבלעת העי"ן החטופה שלאחריה, וה-עליתם

יד ב וַיָּשֻׁבוּ וַיִּחַנּוּ: וא"ו שוואית, לשון עתיד. נִכְחוּ: הכ"ף בשוא נח⁸

יד ד וְאֶכְבְּדָה בַּפֶּרֶעַה: דגש קל בב"ת נותר במקומו מדין "אותיות צבوتות"⁹. וַיַּעֲשׂוּ-כֵן: סילוק (סוף

פסוק) ללא הכנת טיפחא (טרחא) לפניו. על הקורא להתכונן ולהתאמן, ולא לקרוא וַיַּעֲשׂוּ בטעם טיפחא

⁴ למרות שכך צריך לקרוא, אין תמימות דעים בדבר וישנם מקורות הטוענים שהשווא כאן הוא נע, אבל בכללים שאנו הולכים לפיהם, אפשר לקבוע שהשווא הוא נח.

⁵ בהגייה הקדומה של שווא נע הנהוגה אצל התימנים שוא נע לפני יו"ד נקראת כעין חטף חירק (!), אבל לא כמו החירק בקו"ף של חלקיהו או חזקיהו וכדומה שגורר אחריו יו"ד דגושה

⁶ בעוד במלכים ובשאר ספרים נקרא נְבוּכַדְרֶאצַּר בנר"ן, – בירמיה ע"פ רוב וביחזקאל נקרא נְבוּכַדְרֶאצַּר ברי"ש סגולה.

⁷ יש מחלוקת אם הכ"ף בקמץ חטוף והר"ש בשוא נח, או הכ"ף בקמץ רחב והר"ש בשוא נע. הרד"ק מכריע שהכ"ף בקמץ רחב וממילא השווא הוא נע. גם בתנ"ך ברויאר הוסיף געיא בכ"ף שאינה בכתב היד.

⁸ הבעיה היא למבטאים ח"ת ככ"ף רפויה נוצר כאן "שוא דומות". ואף על פי שהזכרנו כמה פעמים שהוא נח, מכל מקום רבים מתקשים לקוראו נח. נראה שכאן צריך להתאמץ לקרוא נכונה אם במבטא ח"ת גרונית כדון, אם בקריאת הכ"ף בשוא נח. ומה טוב בשניהם כאחד.

⁹ שתי אותיות בגד"כפת ממוצא זהה והראשונה מביניהם מנוקדת בשווא, כלל זה אינו מתקיים בכל הצירופים. ויש לו תנאים נוספים.

ממשיכים לעקוב אחרי מקורות נוסח המקרא של ר"מ ברויאר והכרעותיו. המנחת שי המובא כאן הוא עם הערות צבי בצר¹⁰ ז"ל.

י ז את־האנשים: לשש. את־האנשים: ד בונציה אין טעם מונח בתבת הזקף.

י ט ובזקנינו: לשש, מ"ש, מ"ק-ש. ובזקנינו: ד ר"מ ברויאר מסביר את הטעות של ונציה בכתיב החסר.

מ"ק-ד מוסרת כאן: ל' חס'; פ"י: ל' חס' יו"ד אחרי הקו"ף, וחר מלא: זקנינו (יהושע ט יא); פירוש זה מוכח ממ"ק ש כאן, ולכן נחזונו גם מ"ק-ל כאן. מ"ק ק יהושע שם. אולם ד פירש: ל' חס' יו"ד אחרי הנו"ן, ועל פי זה כתב כאן: זקנו. וברור, שזו היא טעות. דברי ההסבר די ברורים, אבל ננסה להסביר למי שאינו רגיל בהערות המסורה. המסורה הקטנה¹¹ של ונציה מציינת כאן ל חסר, כלומר: מלה זו אינו מופיעה עוד בכתיב חסר. מה צפוי חסר ומלא במלה זקנינו? הכתיב ה'תקני' של המלה 'זקן' ביחיד הוא זקן בלי יו"ד. גם בהטיות של ריבוי עם כינויי גוף כמו זקניו זקנים וכד' אין סיבה להוסיף יו"ד. כאשר מוסיפים כינוי גוף 'נו' להראות על 'שלנו' יש לחלק בין יחיד לרבים. דְּבָרֵינוּ – הדבר שלנו; דְּבָרֵינוּ – הדברים שלנו.

אם כן, זקנינו – הזקן שלנו; זקנינו – הזקנים שלנו. לפי זה הכתיב הצפוי כאן בְּנִעְרֵינוּ ובְּזָקְנֵינוּ. לפי זה הערת המסורה כאן מיותרת לחלוטין אם הכתיב הוא ובְּזָקְנֵינוּ. לכן הבין מהדיר ונציה שכוונת המסורה להשמיט את יו"ד הרבים ולגרוס ובזקנו. מה שלא עלה על דעת בן-חיים מהדיר ונציה הוא שיש מקום אחר בספר יהושע ט יא במעשה הגבעונים: וַיֹּאמְרוּ אֲלֵינוּ זָקְנֵינוּ וְכָל־יִשְׂבֵּי אֶרְצֵנוּ לֵאמֹר קָחוּ בְּיָדְכֶם צִידָה לְדֶרֶךְ וּלְכוּ לִקְרֹאתָם. ושם יש יו"ד גם אחרי הקו"ף. שם גם ונציה גורס את הכתיב החרגי

ח-ב אֲלֵינוּ זָקְנֵינוּ וְכָל־יִשְׂבֵּי אֶרְצֵנוּ והמסורה שם מציינת מל' כלומר כתיב מלא.

מנחת שי: ובְּזָקְנֵינוּ: מל' יו"ד אחר הנו"ן בכל ספרי' מדוייקי', ולא כמאירי שנסתפק בו, ולא כמ"ש בתיקון ס"ת ישן, ובזקנינו, במפתח ובזקנו. ולא כמנחת כהן שכתב בנערנו ובזקנו חסרי יו"ד, שגם מל' בנערנו מל' יו"ד בכל הספרי'. וכ"כ הרמ"ה ז"ל, ויאמר משה בנְעָרֵינוּ מל' יו"ד כתי', ובְּזָקְנֵינוּ נלך מל' יו"ד בין תרין נז"גין כתי' בנוסחי דיקי, ואית דמסרין על"י לית כות' וחסר ומסתברא דטעותא הוא, עכ"ל. [ובזקנינו].

למבואר כאן יתכן לפרש כן גם את המסורה המובאת בלשון הרמ"ה המובא במנחת-שי. 'לית כות' וחסר' מלה זו עם אותיות השימוש וי"ו ובי"ת אינה מופיעה עוד במקרא; כאן בניגוד למקום השני 'חסר' כלומר אין יו"ד אחרי הקו"ף.

נוסח כתבי היד מאושר במאורות נתן בכא"צ: ובזקנינו חר יוד כן

¹⁰ כאשר המנחת שי משמיט דגש וכד' מהמלים שמעיר עליהן אין מעירים על זה כאן. בצר מעיר על טעויות גדולות.

¹¹ בכתיב היד של המקרא וכן בדפוסים חשובים מופיעה 'מסורה' בגליון הספרים. המלה הנדונה במסורה מסומנת בעיגול מעל האות הנדונה אם הנדון על האות עצמה, או סתם על המלה. במסורה הקטנה מצוינת הערה קצרה על כתיב המלה בהשוואה למקומות אחרים או על היות המלה יחידה בכתיב זה או בניקוד זה וכד'. המסורה הגדולה מופיעה מעל הדף או בתחתיתו, והיא מאריכה יותר אם בציון מלים נוספות באותו כתיב, או בדברים אחרים.

^ח כמאירי: בא פרשה א, מז ע"א.

^ט כמנחת כהן: על אתר.

^י הרמ"ה: נע"ר; זק"ן.

יתכן שנגד השואל צמד המקרא ביהושע **יְקִינֹנִי**, ולכן שאל אם כאן יש יו"ד אחת.

י יא **לֹא כֵן: לשש. לֹא כֵן: ד** נוסח כתבי היד הוא גם נוסח כא"צ על פי מאורות נתן.

לא כֵן רביע כן

לכרנא: לשש, הם. לכו: ד בעוד כתבי היד ובן-אשר ובן-נפתלי מסכימים על הקפה, ונציה מטעים לכו באזלא (קדמא).

מבקשים: לשש, מ"ש. מבקשים: ד בעוד הכלל הוא שהדגש בקו"ף נופל במלה זו בבנין פיעל (מלבד ציווי: פקשו), הרי ונציה נוהג מנהג הקלדנים (והקלדניות, וגם תוכנות ניקוד אוטומטי) הטועים ל"החמיר" ולהוסיף דגש. מנחת שי: **מבקשים: חקו"ף רפה. [מבקשים]**.

י יג **רוח-קדים: לשש, מ"ש. רוח: ד** הערה 8 של ר"מ ברויאר

הגציה נתפסה כד כמרכא, וכתוצאה מכך נתבטלה ההקפה. לעניין זה אולי מהראוי להביא מהקדמת ר"מ ברויאר למקורותיו. הוא מציין שיש מאפיינים שיטתיים לכל מקור אשר אינם כלולים ברשימות. המאפיין של ונציה הוא **ד שם גציה במקום מרכא שבחיבת חביר**.

עניין זה הוזכר אצלנו כמה פעמים, ושגם רוו"ה עצמו נוהג בניגוד לכלל המוזכר בספרו משפטי הטעמים על הופעת המרכא במלת התביר¹².

התביר אם שרתו משרת אחד בחיבתו לא יהי' כ"א מרכ',

והתנאי על זה הוא אם חת' החיבה אשר בה החביר כמה

וחטף כגון צרי לפני חטף המניע או חולם לפני חטף שהוא

סחוג או קמץ לפני חטף מהוג, אז יהי' המשרת מרכא

במקום המחג בחיבת החביר כגון **ויצאו** (שמות לה כ)

וישבו בבאר שבע (דב' ד כט), **את יושבי העיר**

(דברי יג יז) **התבוננו** (ירמ' ט טו) **ישתרגו** (איכה א יד)

וינגעו (יהושע ט טו), בר מן חר שיש עם אות המרכא

חירק והוא **בבירתא דייבמדי** (עזרא ו' כ' כן הנגן לפי

דעת הסכם וכן מלאמיו נכ"י יטן ומדויק ודלא כנסמריטו), אבל

אם הוא חטף פהח אין משרתו מרכא בחיבתו בר מן ג' והם

וידרוש חוקיהו על **הפכהנים** (דב' בלא ט), **אל תלהמו**

(דב' יג יב) **ותעלו** על שפח לשון (יחזק' לו ג) ואין זולתם,

גם כאן ונציה אינו מבחין, אלא שתפס גציה כמרכא, ואמנם בכתבי היד קשה להבחין ביניהם.

מנחת שי: **רוח-קדים: במקף. [רוח-קדים]**.

י יד **יהיה-כן: לשש, מ"ש. יהיה-כן: ד** דגש דחיק? כתבי היד מדגישים.

מנחת שי: **יהיה-כן: חכ"ף בדגש. [יהיה-כן]**.

י כג **במושבתם: לשש, מ"ש, מ"ק-ל כר' לו מג. במשבתם: ד**

היש וי"ו אחרי המ"ם?

¹² טעות זו עברה גם לתנ"ך קורן, אבל בנביאים לפעמים מטעים מרכא בתבת התביר כדין.

מנחת שי: **בְּמוֹשְׁבֹתָם**: מל' וא"ו קדמאח בהעתק הללי ובכל ספריי כ"י מדויקיי. ובמסור' כ"י ב', ^{טו}היה אור, ^{טז}ואת כל עריהם במושבתם (דמטות), וגם הוא מל' וא"ו קדמאח. וכן כתב ^{יז}הרמ"ה ז"ל לְמוֹשְׁבֹתָם ^{יח}דאלוף מגדיאל, חס' דחס' כתי, ותרין בלישי' מלאי' חד וי"ו קדימא לשיינן, וס"י היה אור במושבתם, וְאֵת כָּל עֲרֵיהֶם בְּמוֹשְׁבֹתָם (דמדיון), ומס"י עליה' תרין כתיבי כן. [במושבתם].

י כד ויקרא פֶּרְעָה: לשש, מ"ש. פֶּרְעָה: ד משום מה ונציה מדגיש¹³.
מנחת שי: ויקרא פֶּרְעָה: הפ"א רפה. [ויקרא פֶּרְעָה].

י כה ועלת: ששד, רמ"ה, מ"ג-לד בר' מא ג. ועלות: ל
נוסח לנינגרד וי"ו אחרי הלמ"ד מנוגדת למסורה הגדולה שלו, ולשאר המקורות.
לשון הרמ"ה בספר מסורת סייג לתורה
עלה ויעל עלות כתיבה: חסד דחסד כתיב. וכל אורייתא בענין דקרבנות דכותים חסד
דחסד... מד מוא' מלח וי"ו קדמאח וחסד וי"ו תניין וסימן: חכמים שלמות חכמה:
והעלית עלי' עולת' לפי הכלל הזה יש רק חריג אחד בסוף פרשת יתרו, ובשאר
המקומות אין בכלל וי"ו, לא אחרי העי"ן ולא אחרי הלמ"ד.

יא א כשלחו: לש, מ"ש. כשלחו: ד מנחת שי: **כְּשִׁלְחוּ**: קדמא בשיינן. [כְּשִׁלְחוּ].
יא ח והשתחו: ששד. והשתחו: ל כנראה כוונת הדגש לוודא שהו"ו נקראת.

יא י ויחזק: ששד. ויחזק: ל דגש ביו"ד שואית אחרי וי"ו ההיפוך בלנינגרד.

יב ג אֶל-כַּלְעֵזָת: לש, ב"א. אֶל-: ש, ב"ג אחד מכ"י ששון גורס כבן-נפתלי ללא געיא.

אני מקווה בע"ה להמשיך ולהשלים את כל הפרשה וגם את ההפטרות.

יא ב כְּלִי-כֶסֶף וְכָלִי זָהָב: יעקב עציון בא לידי ביטוי פרשת בוא עז
האם נכון לומר "בעל חי" על חיה כלשהי?
בלשון חז"ל התחדש הצירוף "בעלי חיים" לכינוי כלל היצורים שיש בהם חיים.
כבר בתנ"ך ישנם צירופי סמיכות הפותחים במילה "בעל", כדוגמת "בַּעַל הַחֲלָמֹת
(בראשית לז, יט)" או "בַּעַל הַבָּיִת (שמות כב, ז ועוד)", ובלשון חז"ל מצטרפים לאלו צירופים
רבים, כדוגמת "בעלי אומנויות", ולהבדיל "בעלי מומין".
ברם, ישנו הבדל בדרך הריבוי של צירופי הסמיכות. בתנ"ך, דרך המלך היא
לרבות רק את הרכיב הראשון של הצירוף (הנסמך), ולא את הסומך. כך, צורת
הרבים של הצירוף "כְּלִי כֶסֶף" היא "כָּלִי כֶסֶף", ולא "כְּלִי כספים" [א"ה: אי משום הוא
לא איריא. המלה כספים אינה מקראית, גם המלה לחמים וכד']. וצורת הרבים של "איש
חסד" היא "אנשי חסד" (ראה ישעיה נז א) ולא "אנשי חסדים".

^{טו} היה אור: פסוקנו.

^{טז} ואת כל עריהם: במ' לא, י.

^{יז} הרמ"ה: יש"ב.

^{יח} דאלוף מגדיאל: בר' לו מג.

¹³ יתכן שזו טעות דפוס רגילה, וברויאר הזכיר אותה בגלל המנחת-שי.

בלשון חכמים, במקרים רבים מְרַבֵּים הן את הסומך והן את הנסמך. כך למשל בצירופים הנפוצים "ראשי שנים" (במקום ראשי שנה), "ראשי חודשים", "בתי מדרשות" ו"בתי כנסיות".

וכעת לעניין "בעל חי" – נראה שמי שהשתמש לראשונה בצורת היחיד "בעל חי" גזר אותה מצורת הרבים המצויה "בעלי חיים", על פי הדרך הרגילה בלשון חכמים. כשם שיחיד של "בעלי בתים" הוא "בעל בית", כששתי המילים מצטמצמות לצורת היחיד – כך היחיד של "בעלי חיים" יהא לכאורה "בעל חי". אמנם, הצורה יוצאת מוזרה – שכן בעל בית הוא אכן בעליו של הבית, ואילו בעל חי ראוי להיקרא "בעל חיים" שכן יש בקרבו חיים, ולא חי. ברם, כבר בזמנים קדומים אנו מוצאים את הצירוף "בעל חי" לכינוי יצור חי – למשל בפירוש המשנה לרמב"ם בתרגומו של ר' יהודה אלחריזי.

תופעה דומה למדי התרחשה בצירוף רגיל יותר בינותינו – "תלמיד חכם". מכתבי היד של לשון חכמינו עולה כי הצורה המקורית של הצירוף היא "תלמיד חכמים", והכוונה המקורית הייתה לתלמיד היושב לפני חכמים ושונה בצמא את דבריהם. צורת הרבים של הצירוף הייתה "תלמידי חכמים" – וכשבאו לגזור לאחר צורת יחיד מצורת הרבים, היה מי שנקט "תלמיד חכם" במקום "תלמידי חכמים" – וכך המילה חכם נתפסה כתואר של התלמיד, ולא ככינוי הרב שממנו למד התלמיד. כלומר, הצירוף "תלמיד חכם" נתפס לא רק במשמעות "תלמיד של חכם", אלא כ"תלמיד שהוא חכם", וכך התבססה צורה זו ודחקה את הצורה המקורית "תלמידי חכמים".

א"ה: ברמב"ם פרנקל החזירו עטרה ליושנה ל"תלמיד חכמים".

פֶּן לַחֲכָם וַיִּחַכֶּם-עוֹד

אנא שלחו את הערותיכם!

הכתובת למשלוח: eliyahule@gmail.com

הערות מתקבלות גם באנגלית.

הודעה מאתר "לדעת" כאן תוכלו להוריד גליונות פרשת השבוע מדי שבוע (גם גליוננו מופיע

שם): <http://www.ladaat.info/gilyonot.aspx>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באוצר החכמה בפורום דקדוק ומסורה

<http://forum.otzar.org/forums/viewtopic.php?f=45&p=272195#p272195&t=10317>

אם אתה מתעניין

בהגטים הלשוניים של התורה

(לשון המקרא, המשנה, התלמוד וכו')

אתה מוזמן להרשם (בחנם)

לקבלת דוא"ל בגושים לשוניים

כתובת: maanelashon@gmail.com

© בוא להחכים את עצמך ואת שאר המכתבים ©